

І. М. Олійченко,
к. т. н., доцент, Чернігівський державний технологічний університет

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ДОКУМЕНТООБІГУ В ГОЛОВНОМУ УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІКИ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

У статті проведено аналіз використання системи електронного документообігу в обласній державній адміністрації і в Головному управлінні економіки. Надана динаміка загального обсягу інформації в потоках, що циркулюють в Головному управлінні економіки обласної державної адміністрації. Запропоновані шляхи удосконалення системи електронного документообігу, розраховано економічний ефект від його впровадження.

ВСТУП

Розвиток економіки й інших сфер людської діяльності пов'язаний із застосуванням обчислювальної техніки, сучасного програмного забезпечення, створенням інформаційних систем різного призначення. Обробка управлінської інформації стала самостійним науково-технічним напрямом з великою різноманітністю ідей і методів. У органах державної влади управлінська інформація використовується з метою прийняття рішень спрямованих на розвиток економіки та підтримку соціально-економічної, науково-технічної, правової та іншої діяльності в сфері державного управління. В цій сфері спостерігається значне зростання використовуваної інформації і

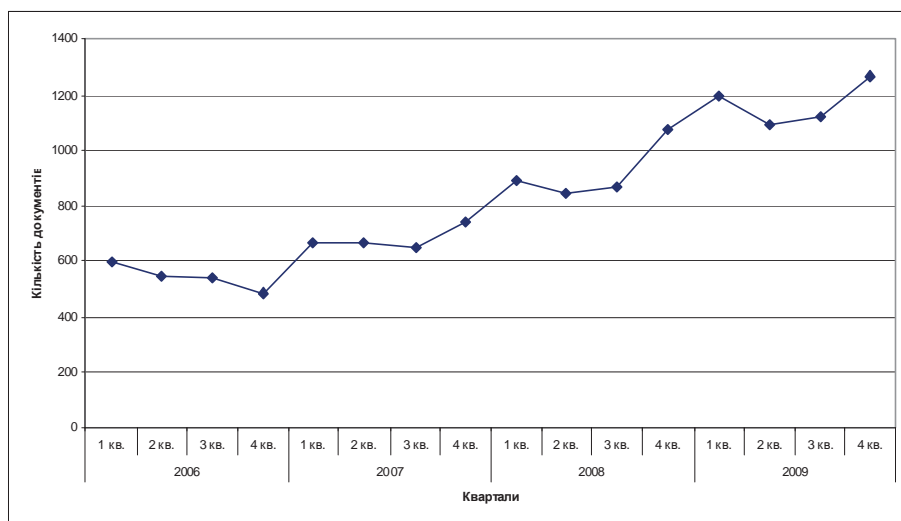
потоків ділових документів. Окремі компоненти процесу обробки документів досягли високого ступеня організації і взаємозв'язку, що дозволяє об'єднати всі засоби обробки інформації на конкретному об'єкті поняттям "Система електронного документообігу".

Стан інформаційного забезпечення державного управління досліджувався Бакаєвим Л.О., Берсуцьким Я.Г., Глушковим В.М., Калюжним Р.А., Писаревською Т.А., Порохнею В.М., Ситником В.Ф., Татарчуком М.І. Питанням формування інформаційного забезпечення в системі державного управління значну увагу приділяли Клименко І.В., Лисенко Ю.Г., Осауленко О.Г., Панчук А.М., Ралдугін Є.О., Сендзюк М.А., Тронь В.П.

Однак ряд важливих питань, пов'язаних з вирішенням проблеми ефективного ведення діловодства в органах державного управління, досліджені недостатньо. Це пов'язано із зростанням кількості інформації, яка циркулює в органі державного управління, і недостатньою необхідною для прийняття рішень; недостатньою забезпеченістю програмними і технічними засобами, які потрібні для вирішення функціональних задач, що стоять

Таблиця 1. Системні вимоги до комп'ютерної техніки

Призначення	Апаратне забезпечення	Програмне забезпечення
Сервер	Процесор – Intel Pentium (або сумісний), 1 GHz і вище, RAM – не менше 512 Mb	ОС – Windows 2000 Professional або інші більш нові версії сімейства Windows NT, сервер баз даних – MSDE 2000 та вище
Клієнтське місце	Процесор – Intel Pentium (або сумісний), 300 MHz і вище, RAM – не менше 64 Mb (рекомендується 256 Mb)	ОС – Windows 98 (або пізніші версії), Windows 2000 Professional SP3 або інші більш нові версії сімейства Windows NT

Рис. 1 Динаміка загального обсягу інформації в потоках, що циркулюють в Головному управлінні економіки обласної державної адміністрації

перед державними службовцями; з створенням інформаційних систем, які відповідали б вимогам органів державного управління. Тому проблема удосконалення системи документообігу в органі державного управління є актуальною задачею.

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ

Метою даної роботи є дослідження можливостей використання нових інформаційно-комунікаційних технологій в системі документообігу органів державного управління.

Об'єктом і базою дослідження даної роботи є Головне управління економіки Чернігівської обласної державної адміністрації.

Головне управління економіки обласної державної адміністрації є її структурним підрозділом, підзвітне та підконтрольне голові обласної державної адміністрації, а також Міністерству економіки з питань реалізації єдиної державної політики економічного і соціального розвитку України.

Предметом дослідження є теоретичні положення та прикладні підходи до вдосконалення організації системи електронного документообігу в органі державного управління.

РЕЗУЛЬТАТИ

У Чернігівській обласній державній адміністрації використовується система автоматизованого документообігу FossDoc.КиС. Програмний продукт "FossDoc. Контроль и Согласование" (FossDoc.КиС) є автоматизованою системою для управління персоналом і колективної роботи з документами. Система заснована на клієнт-серверній архітектурі. Робочі місця користувачів (Клієнт) взаємодіють з базою даних через сервер додатків FossDoc (Сервер) і сервер

баз даних (MSDE або Microsoft® SQL Server).

Для роботи додатків "FossDoc.Контроль и Согласование" комп'ютер повинен задовольняти вимоги, які наведені в табл. 1.

Програмний продукт "FossDoc. Контроль и Согласование" є автоматизованою системою для управління персоналом і роботи з документами на підприємстві, установі, організації. Система розроблена за допомогою платформи для автоматизації бізнес-процесів FossDoc.

На сьогодні системою автоматизованого документообігу охоплені тільки приймальні голови ОДА, його заступників, помічників, частково апарат ОДА, а також окремі відділи (всього 28 робочих місць), що є недостатнім для ефективного функціонування органу державної влади. Саме тому першим етапом створення обласної системи інформаційно-аналітичного забезпечення має стати інтеграція усіх відділів і управлінь ОДА в єдину систему автоматизованого документообігу. Крім того, зараз не використовуються передбачені системою можливості електронного документообігу — FossDoc.КиС виступає тільки як електронний каталог документації (система зберігає не сам документ, а тільки відомості про нього). Тому для повноцінного застосування системи необхідно впровадити функцію колективної роботи з документами.

На рис. 1 показано динаміку загального обсягу інформації в потоках, які циркулюють в Головному управлінні економіки. Дані за 2009 рік спрогнозовані, виходячи з фактичних даних за шість місяців 2009 року.

Аналіз потоків свідчить, що кількість інформації в документах, яка проходить обробку збільшується. Крім того, спостерігаються сезонні коливання надходжень і відправлень документів. Така динаміка свідчить про те, що перед органом державного управління постає проблема перенавантаження співробітників у першому кварталі кожного року, що пов'язано з опрацюванням звітної та планової інформації, а також зі збільшенням середньорічної кількості інформації. Для вирішення цих проблем необхідно впровадження системи електронного документообігу FossDoc.КиС, яка

Аналіз потоків свідчить, що кількість інформації в документах, яка проходить обробку збільшується. Крім того, спостерігаються сезонні коливання надходжень і відправлень документів. Така динаміка свідчить про те, що перед органом державного управління постає проблема перенавантаження співробітників у першому кварталі кожного року, що пов'язано з опрацюванням звітної та планової інформації, а також зі збільшенням середньорічної кількості інформації. Для вирішення цих проблем необхідно впровадження системи електронного документообігу FossDoc.КиС, яка

Таблиця 2. Вартість ліцензій на право користування програмним забезпеченням

№	Найменування обладнання	Ціна за одиницю з ПДВ	Кількість одиниць	Вартість з ПДВ, грн.
1	Сервер системи документообігу (ПЗ)	6800	1	6800
2	Клієнт системи документообігу (ПЗ)	400	7	2800
	Всього	x	x	9600

Таблиця 3. Основні показники для розрахунку економічного ефекту від вдосконалення системи

Показник	Кількісна характеристика
1 Витрати на закупку програмного забезпечення	9600
– Сервер системи документообігу (ПЗ), грн.	6800
– Клієнт системи документообігу (ПЗ), грн.	2800
2 Загальна економія від впровадження системи за рік, грн.	5321,84
2.1 Економія витратних матеріалів при друкуванні документів за рік, грн.	4371,84
– Прогнозована кількість документів на наступний рік (визначена методом екстраполяції), шт.	2760
– Середня кількість аркушів А4 в одному документі, шт.	4
– Кількість копій документа, шт.	9
– Вартість одного аркуша А4, грн.	0,044
2.2 Амортизація, грн.	850

вже функціонує в Чернігівській ОДА, але ще не використовується в Головному управлінні економіки. На даний момент часу Головне управління економіки має 48 комп'ютерів, які об'єднані в локальну мережу, яка охоплює повністю другий, третій та частину першого поверхів приміщення управління. Найбільш важливою областю застосування локальної мережі в Головному управлінні економіки є передача цифрових даних та текстової інформації. Ця комп'ютерна техніка може бути застосовувана для впровадження в Головному управлінні економіки системи електронного документообігу FossDoc.КиС. Також необхідно закупити ліцензії на право користування програмним забезпе-

Таблиця 4. Результати розрахунку періоду окупності системи

Рік від впровадження	Витрати, грн.	Економія, грн.	Окупність, грн.
1-й	9600	5321,84	-4278,16
2-й	4278,16	5321,84	1043,68

ченням.

Вартість ліцензій на право користування програмним забезпеченням для впровадження системи електронного документообігу наведена в табл. 2.

Впровадження системи дозволить вирішити наступні завдання:

- 1) запровадити внутрішній документообіг у електронному вигляді;
- 2) забезпечити швидкий і широкий доступ до документів;
- 3) забезпечити економію витрат робочого часу;
- 4) забезпечити економію витрат на папір, витратні матеріали для друку та копіювання.

Незважаючи на те, що Головне управління економіки Чернігівської ОДА є неприбутковою організацією, при вдосконаленні системи документообігу можливо отримати економічний ефект за рахунок економії на витратах. Для підтвердження цього припущення необхідно розрахувати період окупності запропонованих вище заходів. Визначимо в табл. 3 основні показники, на ос-

нові яких буде проведений розрахунок.

Результати розрахунку періоду окупності системи надані табл. 4.

Як видно з розрахунків, установа має понести одноразові витрати в розмірі 9600 грн. у першому році з моменту впровадження системи. Натомість сума економії є постійною і складає 5321,84 грн., починаючи з першого періоду з моменту впровадження системи. Економія створюється за рахунок зменшення кількості державних службовців, зайнятих рутинною роботою з документами і переведенням їх на ті види робіт, які пов'язані з прийняттям ефективних управлінських рішень.

ВИСНОВКИ

Розрахунки показали, що удосконалення системи електронного документообігу в Головному управлінні економіки може бути самоокупним. У випадку такого удосконалення системи період окупності настає у другому році з моменту впровадження. В першому ж році система буде давати економію в розмірі 1043,68 грн. У наступних періодах економія буде коливатися від кількості документів, які будуть циркулювати в Головному управлінні економіки. Однак необхідно відмітити, що капіталовкладення в удосконалення систему електронного документообігу на рівні управління ОДА не є ключовими. Система зможе функціонувати лише за умови створення необхідної інфраструктури на рівні області і на загальнонаціональному рівні, що вимагатиме мобілізації значних бюджетних ресурсів, саме тому створення повноцінної системи електронного документообігу передусім залежить від державної політики у сфері інформатизації.

Література:

1. Дітковська М.Ю. Впровадження новітніх інформаційних технологій в органах державної влади і місцевого самоврядування / М.Ю. Дітковська // Теорія та практика державного управління — Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2008. — Вип. 3. — С. 139—143.
  2. Олійченко І.М. Розробка методів інформаційного моделювання процесів управління в організації з використанням комп'ютерних технологій / І.М. Олійченко, М.Ю. Дітковська // Продуктивні сили і регіональна економіка: у 2 ч. — К.: РВПС України НАН України, 2006. — Ч. 1. — С. 69—75.
  3. Олійченко І.М. Прогнозування процесів інформаційного обміну органу державного управління із зовнішнім середовищем / І.М. Олійченко, М.Ю. Дітковська // Дни науки — 2007: міжнар. наук.-практ. конф., 1—15 квітня 2007 р. — Днепропетровск: Наука и образование, 2007. — Т. 3. — С. 92—95.
- Стаття надійшла до редакції 10.09.2009 р.*